
LITTERATUR

THEDE PALM:

DE BLÅ DRAGONERNA

När överste Johan Kihl skrev sitt företal till boken *Umeås Blå Dragoner*, hade han all anledning att vara nöjd. Han hade fått ett tillfälle att uttrycka sin väl genomtänkta åsikt om värdet av den typ av militärhistoria som han hade framför sig. Han har säkerligen också blivit övertygad om att maken till den här boken lär man knappast få se.

Skicklig militärhistoriker

Boken är i mycket stort format och över 640 sidor lång. Pappret och trycket är av allra högsta klass. De många bilderna är utomordentliga. Det viktigaste är emellertid texten. Om man läser några till innehållet olika kapitel, visar det sig snart att det varit en person som haft ansvaret för det hela. Den som ansvarat för innehållet har varit Arvid Cronenberg, en skicklig militärhistoriker och författare. Han har självklart och samtidigt innehållsrikt bland annat skrivit om regementet (K 8, senare K 4) under de två världskrigen. Men han har också skrivit kapitlet om Rytterregementet från 1893 till 1925. Författare till detta avsnitt var ur-

---

Umeås Blå Dragoner. Arvid Cronenberg. 1994.

sprungligen Hakon Leche, som avled medan arbetet pågick. Han var en noggrann historiker. Cronenberg skriver anorlunda än Leche gjorde, men han har fört dennes arbete till slut med all heder.

Det är tydligt att Cronenberg ingripit som utgivare och redaktör och däri har han gjort rätt. Samtidigt har en sådan äldre militärhistoriker som Bengt Åhs-lund åtnjutit ganska stor frihet. Han har skrivit en lång inledning till hur regementet organiserades och till vad som fanns förut. Kavalleriet har en lång historia och därmed har också K8 något där att hämta.

Regementsflyttning

Ett och annat i denna innehållsrika bok kunde kanske ha uteslutits. Om dem som tillhörde regementet och som frivilligt gick ut i vinterkriget skriver Göran Andolf mycket detaljerat. Men det var ju inte regementet utan enskilda som upplevde kriget. Däremot är de långa berättelserna om hur regementet flyttade från Umeå till Arvidsjaur och blev en helt annan typ av regemente än det varit som kavalleri av stort intresse.

Man blir ju också ganska överraskad av ett kapitel om Militärer som litteratörer av Bure Holmbäck. Men varför

inte? Och eftersom det visar sig att Curt Bergs bok *Blå dragonerna* omnämns (boken var författarens enda, men den gavs ut i åtminstone 12 upplagor) bör kanske ett litet bidrag till bokens och regementets historia nämnas. När tyskarna besatte Köpenhamn i april 1940, grep de också en dansk kavalleriofficer, som var född tysk men nu dansk. Han dödsdömdes men blev aldrig avrättad utan hölls i fängelse ända in i det sista. Han har berättat hur psykiskt svårt det var att hållas av-

stängd under de långa åren. Aktuella tidningar fick han inte läsa, men bland mycket få böcker hade Curt Bergs bok om dragoner smugit sig in, ren skönlitteratur alltså. Han läste boken gång på gång; den höll honom vid liv, berättade han. Då han blev utkastad ur fängelset, fick han inte boken med sig. –Det var ett nöje att hitta boken i ett antikvariat och ge den till Oberst Lunding, men det visade sig, att boken gjort sitt. Han behövde den inte längre.

LILLEMOR LINDBERG:

VARNING FÖR SOCIALISMEN

Det är en lisa för själen att ta del av det lågmälda, ålderdomliga språket och en intellektuell njutning att fördjupa sig i analyserna i Gösta Bagges *Frihet eller socialism*. Högerledaren och professorn skrev boken 1944, som en mot-skrift till Ernst Wigfors *Socialismen och friheten*. Konservativa Sällskapet har nu återutgivit skriften som varnar för konsekvenserna för demokratin av den socialdemokratiska politiken.

I sitt förord konstaterar Gösta Bohman att skriften är högaktuell inte minst i

---

Frihet eller socialism. Gösta Bagge. Konservativa Sällskapet, 1994.

det politiska dagsläget med dess nyanslösa politiska debatteknik.

”Erfarenheterna från de kommunistiska och nationalsocialistiska samhällshushållningarna i Ryssland och Tyskland” – som Bagge uttrycker det – visade tydligt vart statliga regleringar kunde leda.

Bagge understryker gång på gång att valet till sist kommer att stå mellan friheten eller socialismen. Han ifrågasätter i vad mån socialistiska strävanden över huvud taget är förenliga med medborgerlig frihet och ett folkstyrt samhälle. ”Men det är icke möjligt att instämma däri, att om endast demokratiska metoder användas för att genomföra dylika socialistiska